ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 25 | ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ | ΧΑΛΚΙΔΑ ΑΠΡΙΛΗΣ 1944

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ

Σειρὰ ἄρθρων τοῦ Γιάννη Σκαρίμπα

Στὸ καλὸ νειόβγαλτο περιοδικὸ «Ἐπαρχιακὰ Γράμματα» ποὺ βγῆκε στὴν Ἀθήνα μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Γ. Παπαχρίστο καὶ ἀρχισυντάχτη τὸν παλιὸ συνάδελφο καὶ φίλο κ. Γ. Σακᾶ, ἀνακινήθηκε πάλι, ἕνα ζήτημα «πνευματικῆς Ἐπαρχίας»

Σὲ καιροὺς ὅπου ἡ πολεμικὴ θεομηνία συγκλονίζει τοὺς τόπους καὶ συντελεῖται μὲ αἵματα ἡ φθορὰ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, ἡ παλιὰ «ὑπόθεση» ἐκείνη τῆς ἑλλην. πνευμ. ἐπαρχίας, δὲ θᾶχε κατὰ τὴν ἀντίληψή μου τὴ θέση της.

Μὰ τὰ «Ἐπαρχ. Γράμματα»—καὶ γιὰ τὴ συνέπεια βέβαια στὸν τίτλο τους—θέλουν νὰ τὴν ξαναφέρουν στὴ μέση. Τὸ ζήτημα βέβαια ὑπάρχει. Μόνον ὅτι τώρα, τὸ πολὺ σὰν «ὑπόθεση» θὰ μπόραε νὰ «ἀναψηλαφηθεῖ» μεταξύ μας. Σὰν ζήτημα—ποὺ ἦταν τότες καὶ πάντοτες—δημιουργίας νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ, δὲν μπορεῖ νὰ ξανατεθεῖ ἀναμέσω μας, κάτω ἀπὸ πολεμικοὺς κοπνοὺς καὶ φωτιές.

Μὰ εἴπαμε: Τὰ «Ἐπ. Γρ.» θέλησαν νὰ τὸ ξαναφέρουν στὴ μέση. Κι' ἔβαλαν πρῶτον καὶ καλλίτερον γιὰ νὰ μᾶς μιλήσει γι' αὐτό, ἀπ' ὅλους τὸν πιὸ ἀναρμόδιο, ἄν ὄχι μαζὶ καὶ καὶ τὸν ἄνθρωπο ποὺ σὰν «πνευματικὸς ἀρχηγὸς» ἀντιπροσωπεύει ἀκριβῶς τὴν ἀντίθεση, αὐτὴ τοῦτη τὴν ἄρνηση αὐτῆς τῆς πνευματικῆς προκοπῆς.

Ὁ κ. Ἄγγελος Σικελιανὸς εἶναι αὐτός

Μακρυὰ ἀπὸ μένα ἡ ἁμαρτία νὰ θέλω νὰ πικράνω ἕναν ἄνθρωπο ποὺ καὶ φίλος μου προσωπικὸς ἦταν πάντα. Μὰ προκειμένου γιὰ ζήτημα ποὺ ἄν ξαναγεννιόταν τώρα, θὰ ξαναξέπεφτε στὰ θολὰ νερὰ ποὺ ψαρεύουν πάντα οἱ ἴδιοι καὶ οἱ ἀδιόρθωτοι ἄνθρωποι ποὺ τὸ πολεμῆσαν μὲ λύσσα, δὲ μπορῶ—γιὰ μόνο τὸ λόγο ὅτι θὰ μοῦ χολιάσει ὁ ποιητὴς—νὰ μὴν τὰ πῶ ὄξω ἀπὸ τὰ δόντια τὰ λόγια μου.

Ἔτσι, θὰ πῶ ὅτι τοῦ κ. Σικελιανοῦ δὲν τοῦ πάει ὁ νέος του ρόλος. Ὁ ρόλος τοῦ πνευματ. ἐπαρχιοπατέρα μοθές. Δὲ θὰ παραπλανήσει κανένα μας, οὔτε θὰ τὸν πιστέψει κανείς Σ' ἕνα τέτοιο ζήτημα, τοῦ Σικ. πάλι ἡ θέση θὰ εἶναι καὶ τώρα, ἐκεῖ ποὺ στάθηκε πάντα: Πρὸς τὸ μέρος—τώρα ἀρχηγοῦ—τῆς ἀντίθεσης.

Γιατί;

Γιὰ ἄλλους δυὸ λόγους—ποὺ δὲν εἶναι τοῦ ἄρθρου ἐτοινοῦ—καὶ ἀκόμα γιὰ ἕναν (ὄχι αὐτὸν τὸ χειρότερο) ἐτοῦτον: Γιατὶ ὁ κ. Σικ. δὲν ἀνήκει στὸν κόσμον αὐτόν. .τὸν ἐγκόσμιο! Εἶναι θεόπνευστος!. Εὐχάριστος καὶ ἐγκάρδιος ἄνθρωπος ὅταν πρόκειται γιὰ ἐγκόσμια πράγματα, γίνεται παραληρικὸς προφητάναχτας ὅταν ἀρχίζει νὰ μᾶς λέει γιὰ τὰ τέτοια: γιὰ ζητήματα πνευματικὰ καὶ λοιπά, γιὰ ποίησες, νιὰ φιλολογία, γιὰ τέχνη. Τὰ περνάει γιὰ πράγματα οὐρανικὰ καὶ ἐξώκοσμα, πέρα κι'ἀπὸ τὸ πιὸ πέρα τοῦ ὑπέρ: ὑ π ε ρ π έ ρ α ν! Καὶ τότε χάνει τὴν αἴσθηση καὶ τὴν ὑπόσταση τὴν ὑλικὴ τούτ' τοῦ κόσμου. Ἀντλεῖ—τότε—ἀπό...τοὺς οὐρανοὺς καὶ μιλάει! Καὶ νὰ κι' ἐδῶ—ὅπως πάντα—ὁ ἴδιος: Στὸ «χαιρετισμό του στοὺς πνευματικοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἐπαρχίας»—ὅπως ἐπιγράφει τὸ ἄρθρο του στὰ «Ἐπαρ. Γράμματα»—ἀρχίζει μὲ τὰ λόγια: «Γράφω αὐτὴ τὴν ὥρα 1η τοῦ Μάρτη τοῦ 1944 ποὺ μιὰ ἀνοιξιάτικη συνεφιὰ (Σημ. σὰν νᾶχε κι' αὐτὸ σημασία!) ἁπλώνεται σὰν πέπλος ἀποπάνω μου καὶ λέω πῶς σκέπει σὰν μιὰ νύφη ἀκέρια τὴν Ἑλλάδα..» Καὶ παρακάτω: Ἡ ἐαρινὴ αὐτὴ μεγάλη συνεφιά..» Καὶ παρακάτω: «..Καὶ ποὺ μιὰ ἀνοιξιάτικη συνεφιὰ ἁπλώνεται σὰν πέπλος..» Καὶ στὰ μεταξύ:«..γιὰ ν' ἀγκαλιάσω (ἐννοεῖ τὴν πνευμ. ἐπαρχ.) κάθε της ζωϊκὴ πηγαία ἐκδήλωση κι' ἀκόμα «ὡς ἁλιεὺς ἀνθρώπων!» Ἢ «Ματσλάβαμε (θέλει νὰ πεῖ: μεταλάβαμε ὁ ἄνθρωπος) ὁλοιάπὸ τὸ σῶμα τῆς βαθύτερης ὀδύνης μας σὰν οἱ Ορφικοὶ ἀπὸ τὴν ὠμοφαγία κι ὅπως οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ λέω πῶς εἴμαστε ἕτοιμοι, ἔχοντας πάρει ἐπαφὴ μὲ τὸ βαθύτερο ὑποστατικό μας Διονυσιασμό...» Μὰ πρὸς τί τὰ περσότερα; Ὁ ἄνθρωπος, πιάσαντας νὰ μᾶς πεῖ κάτι γιὰ τὴν Ἑλλην. πνευμ. ἐπαρχία, μάσηξε πρῶτα—γιὰ νὰ τὸν πιάσει ἡ «ἱερὰ μανία»—τὶς Πυθιακὲς μαντζουράνες του, τυλίχτηκε ἔπειτα μὲ τὸ προφητικό του σεντόνι κι' ὕστερα μᾶς εἶπε αὐτά (1) Αὐτὰ ποὺ μόνο «τὸ νοῆμον κοινὸν καὶ τὴ γενναία φρουρά»—στὴν περίπτωση: τὸν χαζὸ μὰ καλοταϊσμένο καὶ καθωσπρεπικὸ συρφετὸ τῶν Ἀθηναϊκῶν σαλονιῶν—σιγκινάει. Ἐκεῖ—ἀνέκαθεν στάδιον καὶ γιὰ τὸν κ. Σικ. πάσης δόξης λαμπρόν—ἄς πάει νὰ τὰ λέει Σὲ μᾶς λέγοντάς τα καὶ μάλιστα μ' αὐτήν του τὴ συβιλλικὴ μεγαλοστομιὰ καὶ θολοῦρα—ἀληθινὴ σολωμονικὴ—μόνο νὰ μᾶς φοιδρύνει μπορεῖ. Ἄς

(Συνέχεια εἰς τὴν δην σελίδα)

(1) Δηλαδὴ στάθηκε ἀνίκανος νὰ πεῖ κατιτὶς «λογικά....»

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γιάννη Τρίκκη: «Τὸ βιβλίο τῆς Ἐρωμένης» — Ποιήματα, Ἀθήνα 1944

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ προηγούμενα κριτικὰ σημειώματά μου στὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» καὶ ἐξ ἀφορμῆς ἄλλου ὑπὸ κρίση ποιητικοῦ βιβλίου ποιητὴ ἐπαρχιώτη, εἶχα πεῖ—σχετικὰ μὲ τὴν ποίηση—μεταξὺ ἄλλων καὶ τοῦτα:

«Ἡ ποίηση! Δὲν εἶναι βέβαια μόνον ὁμοιοκαταληξία καὶ ῥίμα—σύστημα, ἀναλογίες καὶ μέτρο—οὔτε εἶναι μόνο στροφὲς καὶ ῥυθμός. Ἕως τώρα αὐτά, συνιστοῦσαν μόνο τὴν αἰώνια μορφή της, αὐτὴν ποὺ τῆς δόθηκε μὲ τὸ ἱστορικὸν ὄνομά της καὶ τὴ λέγαμε «ποίησι» καὶ τὴν ξέραμε γιὰ τέτοια. (Τὸ ἂν ἦταν—ὅταν ἦταν— καλὴ ἢ κακή, ποὺ τότε—κακή—παναπεῖ ὄχι τέχνη, εἶναι αὐτὸ ἄλλο ζήτημα. Καὶ δὲ θὰ τὸ ξετάσουμ' ἐδῶ, δηλαδὴ στὸ μικρὸ τοῦτον πρόλογο.)

Κάθε ἄλλη «μορφὴ» της—κι' ὅταν ἀκόμα εἶχε γιὰ περιεχόμενό της τὴν τέχνη—δὲν τὴν ἔκανε ποίηση, κατὰ τὸ παραδεγμένο ὄνομά τη. Τὴν κατάτασε—ἀνάλογα—σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς ἄλλες μορφὲς τῆς τέχνης τοῦ λόγου: πρόζα λυρικὴ κ λ.π.

Μὰ τὸν τελευταῖον καιρὸ—ἀπὸ καμιὰ δεκαριὰ χρόνια καὶ δῶθε—σὲ μᾶς ἐδῶ, «αὐτὴ ἡ ποίηση» μὲ τὸ πρόσωπό της τὸ πεπρωμένο κι' αἰώνιο καὶ τ' ἀπαράλλαχτο κι' ἄφθαρτο ὄνομά της (ποὺ τῆς τὸδωσαν ὅλες οἱ ἐποχὲς καὶ οἱ τόποι) γίνεται ὅσο πάει κάτι... σὰν συρμὸς ποὺ περάστηκε (οἱ μῦστες τῆς «νέας ποίησης» τὸ λὲν «ξεπεράστηκε») λοιπὸν κάτι σὰν τὴ μόδα ποὺ φόραγαν—ἀντὶς ὅπως τώρα φουστάνια κοντὰ—κρινολίνα! .. Καὶ ὅσο πάει καὶ μᾶς γίνεται.... ἀγνώριστη. Ἀφοῦ πρῶτα ἔγινε λόγος...κυβιστικὸς καὶ κραυγή, κατόπι μπαλκόνι πριμιβιστικὸ ἢ καὶ ξόρκιο, τώρα—ἀπὸ τὸν προτελευταῖον καιρό—ἔγινε .. περίπατος; μεγαλοπρεπὴς λυρικός, ἕνα εἶδος...ταγκοῦμές στὴν τέχνη! Καὶ λέγεται «ἐλεύθερος στίχος.» Γιατί; Γιατὶ ἔτσι! Πῶς ἀλλοιῶς θὰ τὴν λέγαμε πιὸ καλὰ καὶ θολά, τὴν ἀδυναμία μας (ἐξὸν ἀπὸ λίγες ἐξαίρεσες) νὰ ὑποταχτοῦμε στοὺς νόμους; Γιατὶ ἡ τέχνη εἶναι προπαντὸς τεχνική, ποὺ θὰ πεῖ, εἶναι νόμος. Κι' ὁ τεχνίτης δοῦλος τοῦ νόμου αὐτουνοῦ. Χωρὶς αὐτὴ τὴ «δουλεία» της, ὁ τεχνίτης δὲν εἶναι διόλου πιὰ τέτοιος, παρὰ εἶναι τότε..«πολίτης ἐλεύθερος!» Καὶ τότε ζήτω «ἡ ἐλευθερία» λοιπὸν—καὶ ζήτω—τότε κὶ' ὁ ἐλεύθερος στίχος...»

Δυστυχῶς, καὶ σὲ τούτ' τὴ περίπτωση—τοῦ ὑπὸ κρίση βιβλίου—δὲν μπορῶ μὲς σ' ἐκεῖνο τὸ «ἐξὸν ἀπὸ λίγες ἐξαίρεσες» νὰ συμπεριλάβω τὸν ποιητὴ τοῦ «Βιβλίου τῆς Ἐρωμένης» τὸν καὶ ἀγαπητό μου φίλο κ. Γιάννη Τρίκκη. Καὶ ὁ Τρίκκης, στὴν περίπτωση τῆς δικῆς του τῆς ποίησης, ἔδωσε τὴ μορφὴ τοῦ «ἐλεύθερου στίχου» ἀπὸ ἀδυναμία νὰ ὑποταχθεῖ στοὺς νόμους τῆς ποίησης τέτοιας ὅπως τὴν ξέρουμε μὲ τὸ παραδεγμένο ὄνομά της. Μὰ αὐτὸ δὲ θὰ πεῖ πὼς ὁ κ. Τρίκκης δὲν εἶναι γι' αὐτὸ ποιητής. Εἶναι κατὰ τὴν ἄλλη—τὴ γενική—ἔννοια τῆς λέξης. Εἶναι δηλαδὴ ἕως ἕνα σημεῖο λογοτέχνης τῆς πρόζας, τῆς «λυρικῆς πρόζας» ποὺ λέμε. Ὁ ἴδιος ἄλλωστε στὸν μικρὸ πρόλογό του τὸ λέει κάπως: «Ὅσα γράφω στὶς σελίδες αὐτὲς εἶναι λόγια ποὺ εἶπε, (Σ.Ξ. θὰ τόλεγε καλλίτερα. ταχυδρόμισε) «ὁ ἐραστὴς στὶς ἐρωμένες...» Καὶ στὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τέχνης τοῦ λόγου ὁ Τρίκης εἶναι ἀπὸ τοὺς λιγοστοὺς καὶ καλλίτερους.

Ἡ ἄπερθη «ποιητική» του διάθεση—εἶδος οἴστρου...παρθενιστικῆς ἀκολασίας—πετιέται πάνω ἀπὸ τοὺς τόπους τοῦ πάθους του σὰν μέγα λυρικὸ φῶς σερνικό.

«Γράφω τὸ βιβλίο τῆς ἐρωμένης.
Καὶ μὲ κατέχει ὁ φόβος...»

«...ὠγλυκύτατη ἐρωμένη, ὡραία εἰκόνα τῆς ἀγάπης, καὶ σὺ θρυλικὴ ἑταίρα, αἰώνια μορφὴ τῆς ἡδονῆς....»

Κι' ἄλλοτε τὸ λυρικὸ κάντιο στὴν πέννα του, γίνεται σὰν βιβλικὸ μετέωρο ὕφους, ἀληθινὸ βεγγαλικὸ λυρικὸ ποὺ μὲ τὶς πολύχρωμες ποικιλίες τοῦ πάθους του, φωτίζει σελαγικὰ στὸ σκοτάδι.

«..Ὡραία γυναίκα, ποτὲ δὲ σέ εἶδα
Μὰ σ' ἀγαπῶ ὅπως τὶς μορφὲς τῶν ἀόρατων [ἀγγέλων. .»
«..Ἔχω ἀκούσει τὴ φωνή σου χωρὶς νὰ ξέρω τὴ [μορφή σου.
Καὶ δέχτηκα παράξενη συγκίνηση, ποὺ ἄκουα [χωρὶς νὰ σὲ βλέπω
Μὰ σ' ἀγάπησα παράξενα καὶ δὲν τόλμησα νὰ [σὲ γνωρίσω ..»
«...Θέλω νὰ τελειώσω τὸ βιβλίο τῆς ἐρωμένης.
Τὸ αἰώνιο βιβλίο ποὺ εἶναι ἕνα ἀμάραντο φύλλο.
Καὶ στέλνω ξανὰ γράμμα στὴ μεγάλη ἐρωμένη.
. . . . . .
Ἐσένα, ὅποια καὶ νἆσαι, μορφὴ τῆς ὡραίας γυ- [ναίκας,
εἰκόνα χίμαιρας, ὀπτασία ὀνείρου.»

Ὁ Τρίκκης ἀποκλειστικὰ ἰδιότυπος στὰ καλλιτεχνικὰ γράμματά μας, μ' αὐτὴν του τήν....ἐπιστολιμαία του ποίηση, (1) συμπυκνώνει καὶ τὸν ἀντιπροσωπεύει σὲ μᾶς τὸν τύπο τοῦ «ἐρωμενικοῦ» λογοτέχνη, τοῦ μές σὲ εὐώδικο φάκελλο κλεισμένου...καὶ ταχυδρομισμένου ἐρωτά μας...Εἶναι ὁ...«ἀρχηγὸς τῶν ἐραστῶν!»

Θῶμος Ξαφᾶς

Κρίτωνα Ἀθανασούλη: «Ἡ πολιτεία τῆς Νύχτας» — Ἀθήνα 1944

Στὰ νεοελληνικὰ γράμματά μας ἡ ἐπικολυρικὴ ποίηση, ἐξὸν ἀπὸ τὴν ἐξαίρεση κάμποσων δημοτικῶν τραγουδιῶν μας, στάθηκε ἐξ ἀρχῆς φτωχὴ καὶ ἀσήμαντη. Ὁ λυρισμός, ποὺ εἶναι ἡ φυσικὴ μορφὴ τοῦ ῥωμαντισμοῦ, ἔμεινε σὲ μᾶς, πάντα, ἡ πρώτη καὶ μεγάλη οὐσία κάθε καλλιτεχνικῆς μας προσπάθειας, θἄλεγα—ὅσο καὶ ἂν φαίνεται κι' αὐτὸ τὸ σχῆμα ὀξύμωρο—τὸ ἕτερον ὅλον στὶς καλλιτεχνικὲς συζυγίες μορφῆς καὶ θέματος, μύθου καὶ ἔκφρασης. Ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτή, εἴμαστε ἴσως ἀκόμα ἐμεῖς, ἡ λυρικότερη λογοτεχνία τῆς Εὐρώπης, (2) ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι τὸ λυρικὸ στοιχεῖο σὲ μᾶς, ὄχι δὲν «ξεπεράστηκε» (ἡ ἔκφραση δὲ θἆταν κατάλληλη, γιατὶ δὲ θέλω νὰ πῶ ἀχρηστεύτηκε, ἀφοῦ αὐτὸ ποὺ θενὰ δὲ συνέβηκε οὔτε εἶναι δυνατὸ νὰ συμβεῖ) ἀλλὰ δὲν ἀφομοιώθηκε ἀκόμα ἔτσι ποὺ νὰ μὴν μένει μόνο αὐτὸ σὰν τὸ μόνο καλλιτεχνικὸν ἀποτέλεσμα. Ἔμεινε ἀτόφιο στὴν πρωτόλεια πλάση του, τρόπον τινὰ ἄπεφθο καὶ καθαρτὸ ἀσυνδύαστο σὲ καλλιτεχνικὲς ἀναλογίες μὲ τὰ ἄλλα ὀργανικὰ στοιχεῖα τοῦ ὅλου. Ἔμεινε ῥωμαντικὸ στὴν οὐσία του καὶ ῥωμαντισμὸς ἀξεπέραστος—μὲ τὸ «ἀξεπέραστος» δῶ, νὰ ἐκφράζει καλὰ περίπου ὅ,τι λέει. Γιατὶ ὅσον κι' ἂν φανεῖ κάπως τοῦτο παράξενο, ἡ λογοτεχνία μας, δὲν πέρασε ἀκόμα τὰ ῥωμαντικὰ ὅριά της. Μένει ῥωμαντικὴ στὴν ἀντίληψη μὲ μόνη—ἀναφομοίωτη ἀκόμα—τὴ λυρική της κατάχτηση. Πάσχει—θἄλεγε ἀπὸ ὑδροκεφαλισμὸ λυρικό, ἰδιαίτερα, αὐτὸ εἶναι στὴν ποίησή μας ἐξώφθαλμο, τώρα μάλιστα ποὺ μὲ τὸν λεγόμενο «ἐλεύτερο στίχο» ἀπαλλαγμένη αὐτὴ ἀπὸ τὶς ἐνοχλητικὲς ἀπαίτησες καὶ τοὺς φραγμοὺς τῆς μορφῆς, (3) ρίχτηκε «μὲ τὰ μοῦτρα» στοὺς λυρικοὺς περιπάτους της.

Ὁ Κρίτων Ἀθανασούλης μὲ τὴν «Πολιτεία τῆς Νύχτας»—(καθὼς καὶ μὲ τὸ προηγούμενο—ὅμοιο στὸ εἶδος—βιβλίο του «Κάϊν καὶ Ἄβελ») ἦρθε νὰ μᾶς δώσει σὲ ζηλευτὴ συζυγία ἔπους καὶ λόγου, μορφῆς καὶ μύθου, συζυγία—μοναδικὴ στὴν περίπτωση—τὸ τόσο δύσκολο αὐτὸ τοῦ καλλιτεχνικοῦ λόγου εἶδος, τὴν ἐπικολυρικὴ ποίηση, τέτοιαν ὅποια τὴ βλέπουμε ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὅμηρου, ἕως τὸ μέγα αὐτὸ ἀριστούργημα τῆς μεσαιωνικῆς λογοτεχνίας μας, τὸν «Ἐρωτόκριτο» τοῦ Κορνάρου.

Εἶναι, στὴν ἀλήθεια, περίεργο ὅτι ἂν μὴ τίποτ' ἄλλο. τουλάϊστο ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς (γιὰ μιᾶς ἀπὸ τὶς λιγοστές φορές—ἡ τελευταία εἶναι ἡ περίπτωση τῆς «Ὀδύσσειας» τοῦ Καζαντζάκη) παρουσίασης ἐπικολυρικοῦ ποιητικοῦ βιβλίου στοὺς τόπους μας—καὶ μάλιστα τῆς ἀξίας τῆς «Πολιτείας τῆς Νύχτας—ἡ ἑλληνικὴ κριτικὴ πέρασε ἀπὸ μπρός του ἀδιάφορη, μὰ στὴν οὐσία ἀνύποπτη—καὶ δὲν ξέρω μὴν καὶ ἀνίκανη—γιὰ νὰ ἐκφράσει μιὰ γνώμη, ἐνῶ ἀντίθετα, γιὰ τουρλοῦ—τουρλοῦ ἄλλα—τάχας—λογοτεχνικὰ βιβλία ἀνούσια. χωρὶς καμμιὰν ἢ μὲ μηδαμινὴ ἀξία στὴν τέχνη δὲν παραλείπει νὰ μᾶς ξεκουφαίνει κραδαίνοντας τὴν...περιπαθητική της ροκάνα. Ἴσως γιατὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸν ὄγκο τῶν 33.333 στίχων τῆς—παραπάνω—«Ὀδύσσειας» ἡ μόλις περὶ τοὺς 2.500 στίχους ἀριθμόντας «Πολιτεία τῆς Νύχτας», τῆς ἔδωσε τὴν αἴσθηση—ἄν ὄχι καὶ τὸ δίδαγμα—τοῦ μικροσκοπικοῦ Δαυΐδ μπρὸς στὸν ὑπερφυσικὸ Γολιάθ Ἴσως καὶ γιατί, συνηθισμένη στὶς εὔκολες (καὶ τὶς ποῦ δὲ χρειάζονται κόπους, συγκρότηση πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴν ἀντίληψη) ἐπίδοσές της—τὶς βερμπαλιστικὲς τῶν καιρῶν—ἡ «Πολιτεία τῆς Νύχτας» πραγματικὸ αὐτὴ ἀριστούργημα ποιητικοῦ λόγου, μὰ ἄγνωρο στὶς σύγχρονες ἄλλες λογοτεχνικές μας μορφές, δὲν προσφέρνεται εὔκολα σὲ ἀεροκριτικὲς δυνατότητες. Ποιός λ. χ. θὰ μπόραε—ἐξὸν ἀπὸ κάναν ἐπιστήμονα φιλόλογο ἢ κάναν καλὰ ἐνοούμενον «εἰδικό»—νὰ μᾶς ἔδινε μὲ τὴν τεχνικὴ ἀναγκαιότητα καὶ τὴν φιλολογική της κλικλιμάκωση, τὴν κριτική του ἀντίληψη γιὰ τὰ διδαχτικὰ ἔπη τοῦ Ἡσίοδου ἢ γιὰ τὰ «Ἀργοναυτικὰ» τοῦ Ἀπολλώνιου τοῦ Ῥόδιου; Ὁ ἀπὸ τοὺς λιγοστότατους ποὺ θὰ μπόραε κι' αὐτὸς νὰ τὸ κάμει,—ὁ καὶ διαλεχτός μου φίλος Β. Ρώτας—ἐνῶ τώκαμε τόσο θαυμαστὰ γιὰ τὴν «Ὀδύσσεια» τοῦ Καζαντζάκη, ἀκόμα δὲ μίλησε—ὅσο τουλαΐστο ξέρω—καὶ γιὰ τὸ ἀληθινὸν αὐτὸ ἔργο τέχνης, τὸ ἐπικολυρικότερο ποίημα τῶν νεοελληνικῶν μας καιρῶν.

Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι τόσον ὁ Ρώτας, ὅσο καὶ οἱ λιγοστοὶ ἄξιοι ἄλλοι, δὲ θὰ μᾶς ἀφήσουν ἀφώτιστους

---

(1) Χαρακτηριστικὸς εἶναι ἐπίσης ὁ τίτλος (σωστὸς τῶν περιεχομένων του καθρέφτης) καὶ τοῦ προηγουμένου βιβλίου τοῦ Τρίκκη: Γράμματα σὲ γυναῖκες»—Ἀθήνα 1936.

(2) Τέτοιες ἀποκλειστικὰ λυρικές. στάθηκαν ἀνέκαθεν οἱ ἀνατολικὲς λογοτεχνίες (Ἰνδική, Κινέζικη, Ἰαπωνικὴ κ.λ.π.) μὰ χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ γίνει καμμία τῆς δικῆς μας μ' αὐτὲς σύγκριση, ποὺ αὐτὲς ἔχοντας τὴν παθητικὴ ἰδιοσυγκρασία τῶν τόπων τους, συνδυασμένη μὲ τὴν παράδοση αἰώνων, εἶναι οἱ μεγαλύτερες τοῦ κόσμου.

(3) Βλέπε σχετικὰ τὸν πρόλογο τοῦ παραπάνω σημειώματος γιὰ «τὸ Βιβλίο τῆς Ἐρωμένης.»

"ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,
ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Ἰδιοκτήτης : ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ
Κατοικία : Κώτσου 18
Γραφεῖον - Τυπογραφεῖον : Ἀγγελῆ 26
Τηλέφωνον : 5-55 — ΧΑΛΚΙΔΑ
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Κ. ΣΥΛΙΒΟΣ
Ὁδὸς Ἀποστόλη 1
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ἐτησία Δραχ. 240,000.—Ἐξάμηνος Δραχ. 120,000.
Γιὰ Δήμους, Κοινότητες, Τράπεζες καὶ διάφορους ὀργανισμούς· ἐτησία δρχ. 500.000.
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
Συνδρομὲς καὶ Καταχωρήσεις προπληρώνονται.
ΓΡΑΜΜΑΤΑ—ΕΠΙΤΑΓΕΣ—ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ κλπ.
Πρὸς τὸν κ. Ἀντρέαν Ζῶντον— Χαλκίδα
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δραχ. 20,000

στὴν μονοδική μας περίπτωση. Στὴν περίπτωση τῆς «Πολιτείας τῆς Νύχτας.»

Θῶμος Ξαφᾶς

Κ. Γλυκοῦ καὶ Τ. Φούφα : «Φλιβερὲς Ἱστορίες» Διηγήματα κλπ.—Χαλκίδα 1944

Τὸ βιβλιαράκι αὐτό, ποὺ οἱ παραπάνω δυὸ Χαλκιδιῶτες νέοι—μᾶλλον νεαροί—τύπωσαν καὶ τὸ βγάλαν κοινό, μὰ μὲ χωριστὰ τοῦ καθενοῦ τὰ «ποιήματα» μ' ὅλη τὴν ποῦ μᾶς ἐμπνέει συμπάθεια, δὲν ἀντέχει σὲ καμμιὰ κριτική. Εἶναι σὰν προσπάθεια πρωτόλειο, χωρὶς ἴχνος κάποιας ἀντίληψης τέχνης. Μὰ αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι ἡ χειρονομία τῆς ἔκδοσης ἑνὸς τέτοιου βιβλίου, δὲ δείχνει καὶ τὴν εὐγενικιὰ φιλοδοξία τῶν καλῶν αὐτῶν δύο παιδιῶν Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ φιλοδοξία καὶ ἀκόμα ὅτι αὐτὴ—ὄχι ἡ φιλοδοξία ἀλλὰ ἡ χειρονομία τῆς ἔκδοσης— εἶναι, στὴν περίπτωση πρόωρη. Ἂς ἔχουν ὑπομονὴ οἱ φιλότιμοι νέοι μας τοῦτοι: ὑπομονὴ ποὺ συνδυασμένη μὲ τὴν συναφτὴ δουλειὰ καὶ μελέτη, εἶναι τὸ μέγα μυστικὸ κάθε ἐπιτυχίας στὰ γράμματα. Αὐτὴν τὴν ἐπιτυχία—σὰν χρυσὸ καρπὸ τοῦ πικροῦ δέντρου τῶν κόπων—τοὺς τὴν εὔχομαι ὁλόψυχα.

Θ. Ξ.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ἀμάρυνθος.—Τὴν Κυριακὴν 2 Ἀπριλίου καὶ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν Ἀμαρύνθῳ, ἐτελέσθη μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Πλάτωνος Βεργῆ, λοχαγοῦ, ὑπὸ τῶν μετασχόντων τῆς ἐκστρατείας πολιτοφυλάκων Ἀμαρύνθου. Συγκινητικώτατα ὡμίλησεν ὁ κ. Ἀλέξ. Λοβέρδος.

Ὁ Ἑλληνικὸς στίχος

ΔΕΙΛΙΝΟ

Στὴν Εἰρήνη μου

Στὴ μάντρα πέρα κύλαγε, σκαλί—σκαλί, τὸ φῶς
κι' ἡ μέρα ξεγελάστηκε καὶ θάρρεψε πὼς χάθη.
Μὰ κεῖνο—πῶς νὰ τόσυρεν ὁ πόθος ὁ κρυφός;—
ἀντάμωσε τὰ μάτια σου κι' ἀνέμελον ἐστάθη.

***

Λάμπει καθάριο τὸ μαβὶ τοπίο στὸ δρομὶ
μιὰ καὶ γοργὰ τὸ πρόφτασες μὲ τὸν ἀναστασμό σου,
σάμπως δὲ θάρθουν σήμερα τῆς νύχτας οἱ λυγμοὶ
καὶ τ' ἄφησαν, κεντήματα μ' ἀνθούς, στὸ πρόσωπό σου.

***

Κι' ὁ λεῦκος δὲν ἐπίκνωσε. Μέσ' στὶς ἀντιφεγγιὲς
χρυσόσκονη τὰ φύλλα του θαρρεῖς πὼς τάχει ράνε,
γέρνουν σαλεύοντας, νὰ δεῖς, οἱ κλάρες του πλεχιὲς
σὰν ἕνα μεγαλόθωρο τριγύρω σου στεφάνι,

***

Γιομίζει τὸ παράθυρο κι' ὁ κόσμος ξαστεριὰ
καθὼς τὸ σοῦρπο σιὰ μαλλιὰ τὸ φιόγκο του σοῦ δένει
—βλέπω τὴ μέρα νὰ κρατᾶς ἀκόμα κι' ἡ καρδιὰ
πρώτη φορὰ χαρούμενη τὸ βράδι δὲν προσ ιένει.

Τάκης Δόξας

Η ΑΝΟΙΞΗ ΜΕ ΤΟ ΣΤΟΜΑΣΟΥ ΜΙΛΟΥΣΕ...

(Απ' τὶς «ΑΠΟΓΕΙΩΣΕΙΣ»)

Η ἄνοιξη με το στόμασου μιλούσε
και πλήγωναν κρινάνθια τη σιγη.
Στο νιο που μια μικρη τον περγελούσε
η άνοιξη με το στόμασου μιλούσε....
Στο ρυάκι ένας ανθος σκερτσολυγούσε
κι' ατέλειατα, ως η δίτλαμας πηγη,
η άνοιξη με το στόμασου μιλούσε
και πλήγωναν κρινάνθια τη σιγη....

Βόλος, 29 - 8 - 41

Λεφτέρης Ραφτόπουλος

Soneto

ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΧΑΪΔΕΜΑΤΑ

Ὦ γαλανεύτρα θάλασσα πούχεις βυθοὺς κοράλλια
πόσους τὸ κῦμα σου σκοπεύει· ψυθιριστὰ μᾶς λέει,
γιὰ ὀνείρατα ποὺ σβύσανε, σὰν ἡ καρδιά μας κλαίει,
πῶς τὴν Χαϊδεύεις ἁπαλὰ μὲ μύρια ροδοκάλλια;

***

Ὦ μυθοπλάστρα θάλασσα μὲ τὰ χρυσὰ ἀκρογιάλλια
τὰ δειλινά, τὶς χαραυγές, ὁ Ζέφειρος ποὺ πνέει,
Νεράϊδες βγαίνουν ξωτικές, σὰν τὸ καράβι πλέει,
καὶ τὸ τραβοῦν σὲ μακρυνὰ καὶ θρυλικὰ μουράγια.

***

Ἐρωτοπλάστρα θάλασα, μὲς τ' Ἀπριλιοῦ τὰ βράδυα
τὰ χθεσινὰ ξαναγυρνᾶν σὲ πλέρια νοσταλγία,
ποὺ συνεπαίρνεις τὶς ψυχὲς μὲς τῶν ἀφρῶν τὰ χάδια,

***

Μὲ πλάνα μουρμουρίσματα, σέρωτικὴ μαγία.
Ὦ ξελογιάστρα θάλασσα τ' ἀνατριχιάσματά σου,
σκορποῦν τοὺς πόθους μιᾶς ζωῆς, μὲ τὰ χαϊδέματά σου.

Λοῦλα Σιμιτζῆ

ΚΡΙΣΕΙΣ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΣΧΟΛΙΑ

Σουρεαλιστικὲς παπαδόμυιγες ἢ «Ἀποδημία κονίκλων»

Ὁ κριτικὸς τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» κ. Θῶμος Ξαφᾶς, στὰ σὲ ἄλλες σελίδες καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν νέων βιβλίων: «ἡ Πολιτεία τῆς Νύχτας» τοῦ Κρίτ. Ἀθανασούλη καὶ «τὸ Βιβλίο τῆς Ἐρωμένης» τοῦ Γιαν. Τρίκκη, κριτικὰ σημειώματά του, γράφει καὶ κάτι σχετικὰ γιὰ τὸν λεγόμενο «ἐλεύθερο στίχο.»

Λέει δηλαδὴ —μὲς στὴν. ..ἁπλοϊκότητά του—ὁ ἄνθρωπος (1), ὅτι οἱ κακοὶ ποιητές μας (ἐξὸν ἀπὸ λίγες ἐξαίρεσες) (2) μὴ μπορόντας νὰ τηρήσουν τῆς «ποιητικῆς τέχνης τοὺς νόμους, δηλαδὴ τῆς «μορφῆς» ἀναλογίες, ρυθμό, ὁμοιοκαταληξία καὶ μέτρα—μη μὲ ἄλλα λόγια κατέχοντας τὴν ποιητικὴ τ ε χ ν ι κ ὴ ποὺ χωρὶς αὐτὴν καλλιτέχνης δὲ γίνεται, αὐτοὶ ἐφαρμόζοντας τὴ λαϊκιὰ παροιμία ποῦ λέει: «τὸ καλὸ τὸ παληκάρι ξέρει κι' ἄλλο μονοπάτι κατάργησαν (οἱ ἴδιοι αὐτὸ τὸ λένε «ξεπέρασα») ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνοχλητικὰ κουραφέξαλα καὶ κάμαν τὴ «νέα» μας ποίηση. Καὶ τὴν εἶπαν «ἐλεύθερο στίχο» εἶναι —λέει—μιὰ νέα σ χ ο λ ἡ.

Μὰ νά—καὶ γιὰ νὰ ξέρει ὁ Ξαφᾶς —ποὺ ὁ κ. Ὀδυσ. Ἐλύτης, μύστης αὐτὸς κι' ἀρχηγὸς τῆς «σχολῆς» σὲ μιὰ βαθυπλάνταχτη μελέτη του μὲ τὸν τίτλο «Ποιητικὴ νοημοσύνη»—στὸ περ. «Νέα Γράμματα»—μᾶς ἀ π ο κ α λ ύ π τ ε ι (μ' ἕνα του: «Ἔ, λοιπὸν ὅσο γιὰ μένα τὸ λέω!» κλπ. κλπ.) τὸ «πόσο δύσκολο πράμα εἶναι ὁ σωστὸς ἐλεύθερος στίχος...».

Καὶ ἀπόδειξη ὁ ἴδιος. Στὰ μέσα αὐτῆς τῆς «μελέτης» του, μᾶς δίνει δείγματα καὶ τὴν ἀπόδειξη ἀ τρανταχτη, μὲ κομμάτια ἀπὸ τὴ δική του τὴν ποίηση καὶ ποιήματα ἢ πρόζες μὲ τίτλους σὰν τούτους: «Ο γειτονικὸς φάρος σὰν μακρόθυμη βουτιά» «Ὑπογοήτευσις ὑπὸ τὸ μηδὲν» «Τὰ ζαλισμένα δάχτυλα στῆς τύχης τὴν προδι » «14 εὐκίνητα ποιήματα.»

Μὰ ἀκοῦστε λοιπόν:

—«...Ὅταν λύνονται οἱ φιόγκοι τῆς ἡμέρας
— Τὰ κούμαρα φωνάζουν τ' ὄνομά τους.
— Ὅταν ὁ κοκοβιὸς θολώνει τὰ νερά του...
— Ἡ σημαία τοῦ γάτου ἀλλάζει τρία χρώματα.
— Ὅταν ἡ κορασίδα πιάνει μιὰ χρυσόμυγα...
— Ἡ σβοῦρα τοῦ μεσημεριοῦ λάμπει μέσ' στὸ κεφάλι της.
— Ἂν δὲν εἴχαμε μικρὰ παιδιά.
— Τὰ λειβάδια μας θάτανε ὀρφανά.
— Ἂν μᾶς ἔφτανε ἡ βοὴ της κερασιᾶς.
— Γὸ ἕνα τὸ δύο τὸ τρία θὰ μᾶς δρόσιζαν.
— Ἂν ἡ Τύχη ξεφόρτωνε χαρούπια.
— Χίλια ἰστιοφόρα θάσκιζαν τὶς θάλασσες...»

. . . . . .

Ὦ ἀξιολατρευτή μας κι' ἀμίμητη. ἀρχικουνέλα Ταυρία (ἐσὺ Ταυρία Σοφένκο) ποῦ εἶσαι ἀδερφή; «Τὸ ὄνειδος τοῦ χαρταετοῦ» σου, μᾶς ἔκαμε ὅλων... τὰ μοῦτρα ἀπὸ κρέας. Ξαπόλυσες καὶ τὰ τρωκτικά—τοὺς «κονίκλους» σου—καὶ φάγαν μας...τῶν τυριῶν μας τὶς ἄκρες. Μὰς ἀ κ ρ ω τ υ ρ ί α σ α ν φίλη..

Ταυρία Σοφένκο

Εἶναι—ἦταν γιὰ μιὰ φορὰ δηλαδή—τὸ ψευδώνυμο τῆς Κας Σοφίας Σταυριανοῦ μὲ τὸ ὁποῖο.. ἡ μυστήρια αὐτὴ γυναῖκα (ποὺ θᾶταν καύχημα καὶ καμάρι κάθε ἄλλης φιλολογίας) ἀπὸ κάμποσα χρόνια πρὶν, κυκλοφόρησε—ἀληθινὸ σουρελιστικὸ κεραυνό!.—ἕνα βιβλίο στίχων «σουρεαλιστικῶν» μὲ τὸν τίτλο—ἂν δὲν κάνουμε λάθος (1)—«Ἀ π ο δ η μ ί α Κ ο ν ί κ λ ω ν.»

Τὸ πολίτιμο βιβλίο—ποὺ κατὰ δυστυχία δέν τὄχουμε γιὰ νὰ παραθέταμε δείγματα τῆς ἀξέχαστης τέχνης του—ἦταν ἔτσι ξαφνικὸ καὶ παράξενο, μὰ καὶ τόσο «τεχνοτροπικὰ» φοβερό, ποὺ μπρὸς στὸ σελαγικό του βεγγαλικὸ ποὺ ἀνταύγασε ὅλες τὶς σουρεαλιστικὲς ποικιλίες, οἱ σουρεαλιστές μας τὰ χάσαν. Ἔμειναν ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ μπᾶ!

Μὰ καὶ οἱ κριτικοί μας δὲ γλύτωσαν. Παθόντας ὅ,τι ἔπαθε ὁ Τειρεσίας ὅταν εἶδε τὴν Παλλάδα γυμνή, δὲν ἔβλεπαν πιὰ οὔτε...τὴ μύτη τους. Κι' ἄρχισαν τότε. μιὰ θαυματολογία ἀτελείωτη, μιὰ χωρὶς συγκρατιμὸ ὑμνολογία. Ὁ σουρεαλισμός—ἄχ τὶ τέχνη!. Τὶ «ν έ α δ ι ά σ τ α σ η» ποϋφερνε στὴν ποιητική μας τέχνη ἡ Ταυρία! Μπρὲ αὐτὴ δέν ἦταν Ταυρίο—ὡς γράφονται—μὰ σουρεαλιστικός....ταῦρος μπρὲ μάτια μ'. Καὶ νὰ τὰ «βιώματα» νὰ κλωτσοπηδᾶν στούς ἀέρηδες, νὰ οἱ «συνειρμοὶ» νὰ κάνουν τοῦμπες στὶς χλόες. Καὶ τὸ παραλήρημα ἔφτασε σ' ἕνα ζενὶθ ἀποθέωσης!.

Ἄξαφνα—ὦ τί, μετὰ τὸ θάμα, ἀντίθαμα!—ἡ Κυρία Ταυρία, ἐπενέβη Ὕψωσε πρῶτα—ἄκανθες σουρεαλιστικές—τὶς παλάμες της, κι' ὕστερα τὶς ἄνοιξε —σὰν δυὸ μπόμπες ποὺ σκάσαν—μπροστὰ τους. Ὁ καχυασμός της—κι' αὐτὸς σουρεαλιστικὸς—τοὺς κεραύνωσε: Μπὰ ποὺ ταμπλὰς μὴ σᾶς ἔεερθει!..Λέγομαι Σοφία Σταυριανοῦ καὶ μοῦ γίνατε—ὦ σοφοὶ —σταυρωτῆδες. Δὲν ἔκσμα καμμιὰ ν έ α τέχνη, οὔ-

(1) Ἀληθινὰ ξεχνᾶμε τὸ τίτλο. Τὸ «Ἀποδημία Κονίκλων» καθὼς καὶ «τὸ Ὄνειδος τοῦ Χαρταετοῦ» εἶναι τίτλοι μόνον ποιημάτων αὐτουνοῦ τοῦ βιβλίου. Μὲ τὴν εὐκαιρία. ἂν μᾶς διαβάζει ἡ Κα Σταυριανοῦ—δὲν ξέρουμε τὴ διευθυσή της νὰ τὶς στέλνουμε τὰ «Ε. Γρ.»—ἂς μᾶς στείλει μερικὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ποιήματά της. Θὰ τῆς εἴμαστε ὑπόχρεοι.

(1) Ἀμ τὶ περιμένεις ἀπόναν ἐπαρχιώτη γραφιά;
(2) Γι' αὐτὲς τὶς ἐξαίρεσες, κάτι ἔχουμε τοῦ Ξαφᾶ, γιὰ τὸ ἄλλο.

δε σᾶς ἔφερα τὴ «νέα—αὐτὴ—διάσταση» ποὺ λέτε. Θέλησα «νὰ σπάσω κέφι» μὲ σᾶς κι' ἐγραψα σουρεαλιστικὲς παπαρδέλες. Καὶ θέλησα—περὶ παπαρδελῶν ἀφοῦ ἐπρόκειτο—νὰ σᾶς βάλω γιαλιά. Καὶ—ἄχ—τὶ ὡραῖα σᾶς τἄβαλα...θάμα! Θάμα ποὺ νὰ σᾶς πάρει ἡ εὐκή!...

«Ἡ Κυριακάτικη ποίηση»

Στὸ ἑπόμενο καὶ κάπως σχετικὰ μὲ τὰ παραπάνω. θὰ δώσουμε μιὰ πλατειὰ περίληψη, τοῦ αἰσθητικοῦ ἄρθρου μὲ τὸν παρὰ πάνω τίτλο τοῦ θαυμάσιου ποιητὴ καὶ διανοούμενου κ. Νίκου Παπᾶ, ποὺ δημοσιεύεται στὸ νέο περιοδικὸ «Φιλολογικὰ Χρονικά». Τὸ ἄρθρο αὐτό, γραμμένο μὲ τὴ δυνατὴ πέννα τοῦ κ. Παπᾶ, δείχνει καὶ πόσο ὁ ποιητὴς ξέρει πῶς νὰ συνδυάζει δυὸ ποιήματα: τὴ ρώμη τὴν πνευματικὴ μὲ τὸ χιοῦμορ, καὶ τὶ τέλειο ἐργαλεῖο κρίσης καὶ «πνεύματος» κρατάει αὐτὸς ὁ... «Ἀττίλας»!.

Τὶ θάπρεπε

Φίλε μου κ. Ζώντο,

Τὶ θάπρεπε νὰ σας ἔλεγε ἕνας φίλος, που παρακολουθεῖ τὸν αγώνα Σας—στὰ «Εὐβοϊκα Γράμματα»—καὶ χαίρεται γιὰ την επιτυχία και τη καθημερινη πρόοδο του περιοδικού Σας;

Τὶ θάπρεπε—για να εξωτερικέψει τὴ χαρά του, βλέποντάς κάτι που ζεῖ κι' ἀνασταίνει τον αγέρα της στενης επαρχίας, νὰ ξεπερνάει τὰ σύνορά της; Ἀλήθεια, φτωχὰ τὰ λόγια θάταν στην περίπτωση τῶν «Εὐβ Γραμμάτων» —περίπτωση που αποδείχνει τὸν πλούτο τῆς επαρχίας, δίνοντας ελπίδες γιὰ μιὰν αβριανη πνεβματικη αφύπνιση κάθε Ἑλληνικῆς γωνίας, κάθε Ἑλληνικης ψυχης.

Σᾶς αξίζει φιλικώτατο κι' ἐγκάρδιο χειροσφύξιμο.

Βόλος 4)4)44 **Λεφτέρης Ραφτόπουλος**

Τῆς Παλλάδος τὸ Ἄστυ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπαρχία

Μὲ χαρὰ ἀνέκφραστη παρακολουθοῦμε τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ κίνησι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαρχιας, ποὺ δίνει πάντα δείγματα τρανὰ τῆς ζωντάνιας της.

Τὰ ὡραία της μυνήματα μᾶς ἔρχονται τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο.

Πρώτη ἡ δευτερεύουσα ἡ πανέμορφη νύμφη τοῦ θερμαϊκοῦ, μέσα στὴν ἀξιοπρόσεχτη, ἕως τώρα, πνευματική της κίνησι, μᾶς δίνει κι ἕνα καινούργιο ζωντανὸ περιοδικό: Τὰ «Μακεδονικὰ Γράμματα.» Ἀκολουθάει ὁ Βόλος μὲ τὴν «Πνευματικὴ πρωτορεα τῶν Νέων» του καὶ δύο—τρία ἄλλα πνεματικὰ σωματεῖα, ποὺ βγάνουν καὶ τὴν συμπαθητικὴ «Νεανικὴ Δράσι» γιὰ ὄργανό τους. Καὶ χαίρεται κανεὶς ἰδιαίτερα διαβάζοντας ἐκεῖ ὅλη τὴν ἀξιοζήλευτη καλλιτεχνικὴ καὶ πνευματικὴ κίνησι (διολεξεις, ἐρασιτεχνικὲς παραστάσεις κ.λ π.) τ ῆς Θεσσαλικῆς πόλεως.

Μὰ κι' ὁ νότος δὲν ὑστερεῖ. Σηκώνεται ὄρθιος καὶ περήφανος ὁ Πύργος τῆς Ἠλείας μὲ τὸν «Πυργιώτικο Παρνασσὸ» του καὶ τὸ περιοδικό του «Ὁ δυσέας.» Κάνει διάλεξες, φιλολογικὰ μνημόσυνα, δίνει καλλιτεχνικὲς παραστάσεις, κι ἀγωνίζεται σκληρὰ γιὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς πνευματικῆς στάθμης τοῦ Μωρηά.

Ἦταν καιρὸς ἡ ἑλληνικὴ πνευματικὴ ἐπαρχία νὰ ὑψώση τὴν σημαία της καὶ περήφανα νὰ τραβήξη παλληκαρίσια τὸν δρόμο της.

Πνευματικὴ Ἑλλάδα δὲν εἶναι—καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι—μόνο τῆς Παλλάδος τὸ Ἄστυ ἀλλ' ὅπου ὑπάρχει ἑλληνικὴ γωνιά.

Ὁ κριτικὸς ἔχει δίκηο!

Μέσα στὶς διάφορες κριτικές, ποὺ εἴδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, γιὰ τὴν «Αἰολικὴ γῆ» τοῦ κ. Ἠλ. Βενέζη, ξεχωριστὴ θέσι πέρνει ἡ δημοσιευθεῖσα στὰ «Φιλολογικὰ Χρονικὰ» τῆς 15 Μαρτίου κριτικὴ τοῦ κ. Βασ. Λασύρδα

Ὁ κριτικός μας ἀναλύει, κατὰ τὸν πολὺ ἀριστουργηματικὸ τρόπο, τὸ πνεῦμα, τὸ ἦθος, τὴ σύνθεσι καὶ τὴ γλῶσσα, τοῦ καινούργιου τούτου ἔργου καὶ καταλήγει πὼς «ἦταν καιρός, ὕστερα ἀπὸ τοὺς χρονογράφους τῶν ἐφημερίδων καὶ τὶς αἰσθηματικὲς δεσποινίδες, νὰ μιλήση. κι ἕνας ἄλλος. Κι' ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἀνάμεσά μας ὁ Φῶτος Πολίτης, κι' ὁ Ἀποστολάκης σωπαίνει, χρειάστηκε νὰ βγεῖ ἕνας τρίτος (στὴν περίπτωσι τούτη ὁ κ. Λασύρδας) γιὰ νὰ βάλει τὰ πράγματα στὴ θέση τους. Κι' αὐτὸ ὄχι μόνο γιὰ νὰ μὴ λένε οἱ κριτικοὶ ὅτι θέλουνε, ἢ γιὰ νὰ μὴ παρασυρθῆ ὁ συγραφέας τῆς «Αἰολικῆς γῆς» ἀπὸ ἄτοτοπους ὕμνους, ἀλλὰ καὶ γιὰ βοηθηθοῦν οἱ νέοι νὰ βλέπουν καλλίτερα.»

Ὁ κριτικὸς ἔχει δίκηο!

Μία τιμητικὴ ἀπόφασι

Ἡ ἀπόφασι τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Χαλκιδέων, νὰ χορηγήση 5,000,000, δραχμῶν γιὰ τὴν ἔκδοσι (ἀδιάφορο κι εαν μὲ τὶς σημερινὲς ἐκδοτικὲς συνθῆκες τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀσήμαντο) τῶν ποιημάτων—μὲ τὸν τίτλο. «Εἰρηνικὰ Σαλπίσματα»—τοῦ φίλου ποιητὴ κ. Γιώργου Κελεπούρη, δὲν τιμάει ἁπλῶς τὸν ποιητή, ἄλλα, πρὸ παντός, αὐτὸ τοῦτο τὸ Δημοτικό Συμβούλιο, καὶ τὸν εἰσηγητὴ Δήμαρχο, ποὺ μέσα στη σημερινὴ σαχάρα βρίσκου' τὸν καιρὸ καὶ τὰ μέσα νὰ ἐνισχύουν ἀνθρώπους πνευματικὰ ἐργαζομένους.

ΝΕΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

Κας ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΑΡΣΛΑΝΟΓΛΟΥ

καὶ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΧΑΤΖΗΑΛΕΞΙΑΔΗ

Ὁδὸς Ἀβάντων:—Λ. Σταύρου 24

Ὅποιος καὶ ὅποια θέλει νὰ μάθη πραγματικῶς καλὰ μία ξένη γλῶσσα δὲν ἔχει παρὰ νὰ γραφτῆ σε ἀνωτέρῳ φροντιστήριον, ποὺ δέχεται πρὸς ἐγγραφὴν ἀρχαρίους καὶ προκεχωρημένους, μὲ δίδακτρα πολὺ λογικὰ καὶ ποὺ διδάσκει μὲ τὸ πολὺ εὐμέθοδον σύστημα: μία δοκιμὴ πείθει περὶ τούτου.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Στὸ φίλο ποιητὴ Φοῖβο Δέλφη

Στὰ μακρυσμένα ἀντίφωνα τ' ἀπείρου θὰ δυθίσω
τ' αὐτί μου καὶ θὰ κλείσω
τοῦ θόλου τοῦ τρισμέγιστου τὴν ἄυλη μουσικὴ
κι' ἀκολουθῶντας τὸ πλατὺ χερουβικό της ἴσο
ἄπληστα θὰ τρυγήσω
τ' ἀπίθανα μαντέματα ποὺ σελαγοῦν ἐκεῖ...

Μεσ' τὶς τολύπες τῶν νεφῶν τὸν θρόνο μου θὰ στήσω
στὰ πόδια μου κι' ἡ γῆ,
μὲ τῶν ἰλίγγων τὰ πλατειὰ ὠσαννὰ θὰ κυκλοφέρνει
χορεύτρια αἰώνια τ' ἄπειρου ἀπ' τὰ σκότη στὴν αὐγή.
Τοῦ ὀλέθρου ὁ μύστης στὸν πικρὸ κι' ἀνθρώπινο θυμό μου
γεράκι ἐλεφτερώνω,
τὸ πάθος μου αἱματόστομο, κραδαίνοντας τὸν κλῶνο
τῆς ἀγριλιᾶς σὰν ὅπλο φονικό μου!..

Τρέμει ἡ ἐξάστρα καὶ γυρνᾶ ὁ Βοώτης μεθυσμένος
στὸ στάδιο τῆς νυχτός,
κι' ἐγὼ λευΐτης βιβλικὸς στὶς σκέψεις μου δοσμένος
ὡς μὲ σαρκάζει ὁ οὐρανός, φάρυγγας ἀνοιχτὸς
τὴ θεία καρικατούρα μου στὸν πέτρινο διαγράφω
ἀσκητικό μου τάφο...

Μὰ φίλε μου ἐσὺ πασίχαρη τὴ νειότη πίσω πέρνεις
μὲ τῆς θρησκείας τῆς νέας σου κι' ἀρχαίας τ' ἀχνὰ ὠσαννά.
Διδάχοι σου οἱ τραγόποδες θεοὶ κι' ἐσὺ μᾶς φέρνεις
τ' ἀγροτικὰ τραγούδια τους τὰ φωτεινά.
Φορμίγγων, σείστρων κι' ἀπαλῶν κινύρων τὶς φωνὲς
γυρνᾶς τὶς μακρυνές,
κι' ἐκεῖ λουσμένη δασικὰ σὲ μῦρα θὰ προβάλλει
μὲ ποταμίσιους νάρκισσους καὶ μὲ κροσάτα ρόδα
πνέμα τρελλὸ τῆς ἄνοιξης, νεράϊδα ἀνεμοπόδα
στ' ἀρίφνητά της κάλη...

Κι' εἴτε μακρυὰ ποὺ παίζουνε οἱ δαφνιὲς τ' ἀκροποτάμου,
σπασμένοι οἱ αὐλοί του καὶ γυρνοῦν μιὰ συμφωνία ἀργὴ
μιὰ βλάχα καλοπλέξουδη π' ἔχει ἀπογείρει χάμου
κυττῶντας τὴν αὐγή.
Καὶ μοιάζει ἡ μούσα σου!.. μακρυὰ παὶ πάντα καὶ μπροστὰ
τὰ χέρια της ν' ἁπλώνει!
Πλανᾶ τὰ μάτια λαγαρά, φῶς πλέρια εἴτε κλειστά,
στὴν ἔκσταση καθὼς τὴν στεφανώνει
μὲ τ' ἀγεράκι παίζοντας τὸ κάθε δαφνοκλώνι!

3 Σεπτέμβρη 1939 **Τάσος Παπᾶς**

ΔΩΡΕΑΙ

Ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ερυθροῦ Σταυροῦ (Τμῆμα Αἰχμολώτων—Χαλκίδος) προσεφέρθησαν τὰ ἑξῆς ποσά:

Ἰωάννης Μπεληγιάννης	Δραχ.	300,000
Αἰκ. Α Σταϊκίδη, εἰς μνήμην Χρυσούλας Βαζιντάρη	»	100,000
Κωνσταντῖνος Καπνίσης	»	100,000
Ν. Κ.	»	50,000

Το αὐτὸ ὡς ἄνω Τμῆμα προσέφερεν:

Εἰς τὸν Σύνδεσμον «Θυμάτων Πολέμου	δρ.	1,000,000
» » » Ἀναπήρων »	»	500,000

Ο ΚΛΗΤΗΡΑΣ

Μέσ' τὸ γραφεῖο τοῦ ἔπαρχου,
Τῆς «ἐκ βομβῶν καὶ θεομηνίας
πληγείσης ἐπαρχίας.»
— Στὸ ζενὶθ τῆς δυστυχίας.
Συνεδριάζει ἡ «Ἐπιτροπὴ τῆς Βοηθείας.»
— Καὶ τὸ «γραφεῖον» ἐν τάξει ὅσο μπορεῖ.
Καὶ στὶς καρδιὲς συμπόνια ὅση χωρεῖ.
Μιὰ δύση, πέρα, τεφρή, χωρὶς ἐλπίδες·
χωρὶς τοῦ ἥλιου τὶς στερνὲς ἀχτίδες.
Καὶ ἡ «περὶ τῶν ληπτέων μέτρων»
Συζήτησις προχωρεῖ.

* * *

Μιὰ κυρία ποῦ «εἰσηγεῖται,»
Μιὰ περίπτωσι «ἀφηγεῖται:»
— Ἡ μητέρα μὲ τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά,
Καθὼς τὸ φόβο τοὔδιωχνε μὲ τὰ φιλιά,
Σκοτώθη μέσ' τὸ καταφύγιο.
Κι' ὁ πατέρας χρόνια ἔχει πεθάνει.
Δουλεύει ἀπ' τ' ἀρφανὰ τὸ μεγαλείτερο,
Μὰ τὶ νὰ κάνῃ;
Οὔτε νερὸ δὲν τὰ προφτάνει.....

* * *

Καὶ ἡ εὐσπλαχνία χύνεται—ξεχύνεται·
Κι' ὅ,τι μπορεῖ νὰ γίνῃ—γίνεται.
Μά...ἡ μητέρα μέ τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά,
Καθὼς τὸ φοβο τοὔδιωχνε μὲ τὰ φιλιά,
Σκοτώθη μέσ' τὸ καταφύγιο·
Κι ὁ πατέρας χρόνια ἔχει πεθάνει...
(αὐτοὺς τοὺς πόνους, ποιὸς θὰ γιάνῃ;)

* * *

Καὶ μιὰ λιγόκαρδη καρδιά,
Στὰ λόγια ἐκεῖνα ἀναμοδεύει.
Καὶ τὸν κλητήρα τοῦ ἔπαρχου
Ποῦ δίχως λόγον ὅλο «μειδιᾷ.»
Κι' ὅλο τὴ μύτη του χαϊδεύει καὶ χαζεύει,
Κυττάζει καὶ ζηλεύει...

Α. Ἀναπλιώτης

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Στὶς 17 τ' Ἀπρίλη στὸ κινηματοθέατρο «Κεντρικὸ» ὁ νέος κ. κ. Δημ. Κούσουλας μίλησε ἐνώπιον τῶν ἐπισήμων καὶ πρὸ ἀραιοῦ (δυστυχῶς) ἀκροατηρίου, περὶ τῆς ἐπιδράσεως εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἕλληνα τῆς ὑπὸ τῶν τούρκων σκλαβιᾶς. Ἡ διάλεξι δοσμένη ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Τμήματος Ἑλλ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἄρχισε μὲ τὸ ὑπὸ τῆς χορωδίας Χαλκίδος ἐκτελεσθὲν «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ τελείωσε μὲ τὸν Ἐθνικὸν ὕμνο. Τὸν ὁμιλητὴν παρουσίασε ὁ ἰατρὸς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Ἀγ. Λεμπέσης, ποὺ καὶ ἀνήγγειλε δύο ἀκόμη διαλέξεις, ποὺ θὰ δοθοῦν ἀπὸ τοὺς κ. κ. Γ. Κελεπούρη καὶ Δῆμον Γυφτόδημον. Νὰ προσθέσουμε πὼς ὁ σκοπὸς τῶν πράων αὐτῶν διαλέξεων εἶναι ἅγιος καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν; τὸ θεωροῦμε περιττό.

Πωλεῖται τὸ «ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ» τῆς «ΠΡΩΪΑΣ». Πληροφορίες στὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα».

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ

πάει λοιπὸν ἀποκεῖ..

Τώρα, ὁ ἄλλος. Εἶναι αὐτὸς ὁ κ. Γ. Θ Ζώρας, καθηγητὴς τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

Μὲ τὸν κ. Ζώρα, εἶχα κάποια πνευματικὴ γνωριμία παλιά. Μά, ὅταν ἀκόμα ὄντας τον καθηγητὴ τῆς νεοελ. φιλολογίας σ' ἕνα Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης, μᾶς ἔστελνε, ὑποθῆκες, τά ἄρθρα του, εἶχα παρατηρήσει σ' αὐτὸν—κάτω ἀπὸ τὸ ἡμερότατο ἦθος του, τὸ μὲ τόσο ἐπιτήδεια τέχνη βαλμένο—μιά σοφιακὴ ξιπασιὰ καὶ μιὰν ἀντίληψη «ὑπερελληνισμικὴ», τῶν ἀνθρώπων ποὺ εἴτε ζοῦν κι' ἀναπείχνονται ὅ ξ ω εἴτε ἔρχονται ὕστερα «φτασμένοι» ἀ π ο κ ε ῖ, θεωροῦν τούς....Εὐρωπαϊκοὺς ἑαυτούς των σάν aprioti ἁρμόδιους νὰ μιλᾶν ἀκουστά. Καὶ μᾶς βλέπουν σὰν...ἰθαγενῆδες ἐμᾶς!

Ἔτσι ἔχοντας τὰ κατὰ τὸν κύριο Ζώρα πράγματ' αὐτά, τὸν εἴδαμε νὰ μπαίνει—τότε—στὴ μέση κι' αὐτός—τότε ὅταν τὸ κίνημα τῆς πνευμ. ἐπαρχίας εἶχε πάρει τὶς φυσιολογικές του διάστασες—νὰ μπαίνει λοιπὸν στὴ μέση (ἀπ' τὴ Ρώμη) γιὰ νὰ κάμει,—τὶ ἄλλο;—ἀντίδραση. «...Ἡ πρωτοβουλία μ α ς, ἔγραφε τότε σὲ γλῶσσα «δ η μ ώ δ η» στὴ «Ν. Ἑστία» (τὸ μέγα αὐτὸ φρούριο κάθε πνευματικῆς τύφλας καὶ ψώρας) δὲν ἀφορᾶ τὸν κύκλο τῶν λογοτεχνῶν—καὶ πολὺ περισσότερο τὶς μικροδιαφορές του—ὅσο τὴμάζα, τὸ μεγαλύτερο κύκλο τῆς κοινωνίας,τοὺς πολλούς.»(1)

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν εὐρωπαϊκή του ὑπερελληνικότα, ἔλεγε τὸ τεράστιο ζήτημα—τὸ ἱστορικότερο τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας—ζήτημα μικροδιαφορῶν τῶν ἑλλήνων λογοτεχνῶν ποὺ καὶ σὰν ζήτημα πνευμ. ἀναγέννησης τῆς ἑλλην. ἐπαρχίας δὲν ἀφορᾶ τὸν κύκλο τους (τὶ σχέση μπορεῖ νἄχουν αὐτοί...μὲ τὸ πνεῦμα!) παρὰ ἡ πρωτοβουλία μιᾶς τέτοιας δουλειᾶς, τοὺς ἀνήκει αὐτουνῶν—καὶ τὴν πῆραν—αὐτουνῶν τῶν στείρων καὶ ταριχευμένων σοφῶν, ποὺ σὲ συμμαχία ἀντυξια μὲ τὸ νεολογιωτατισμὸ τῆς πρωτεύουσας,ἔκαμανκαὶ τότεὅπως πάντα,τὸ φιλότιμοχρέοςτους.

Τώρα ὁ κύριος Γ. Θ. Ζώρας, καθηγητὴς τῆς ν ε ο ε λ λ η ν ι κ ῆ ς λογοτεχνίας αὐτὸς—λογοτεχνίας γραμμένης καὶ ὁλοένα γραφόμενης στὴ μόνη καὶ ζωντανὴ γλῶσσα τοῦ ἔθνους—ἔρχεται ἐξελιγμένος τώρα κ α ὶ γλωσσικὰ μά... ἀνάποδα πάλι, νὰ μᾶς δώσει (καθηγητὴς—τὸ ξαναλέο—νῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας αὐτὸς) σὲ γλῶσσα «φιλαρμονικὰ» καθαρεύουσα, «νουθεσίας» καὶ βλῆτα σὰν τοῦτα. «Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ μὲ πραγματικὴν συγκίνησιν βλέπω νὰ ἐκδίδεται ἕνα νέον περιοδικὸν μὲ κύριον σκοπὸν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰ πνευματικὰ ζητήματα τῆς ἐπαρχίας καὶ μὲ τὴν εὐγενικὴν φιλοδοξίαν νὰ φέρῃ εἰς στενοτέραν καὶ ἀμεσωτέραν προσέγγισιν καὶ γνωριμίαν τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν πρωτεύουσαν.» Ἡ, «πρὸ ἐτῶν ἀπὸ τὰς στήλας τῆς «Ν. Ἑστίας» μαζὶ μὲ τὸν φίλον κ. Χάρην εἴχομεν ἀναλάβει μίαν ἔντονον προσπάθειαν (καὶ εἴδαμε γιὰ τὸν κ. Ζ. ποιὰ καὶ θὰ ἰδοῦμε καὶ γιὰ κάποιους ἄλλους, στὸ ἑπόμενο) διὸ νὰ (ἄκω, ἄκω!.) βοηθήσωμεν (2) τοὺς νέους τῆς ἐπαρχίας διὰ μίαν πνευματικὴν ἀναγέννησιν» (περ. Ἐπαρχ. Γραμ.)

Τὶ λοιπὸν τοῦ κυρίου Ζώρα, νὰ ποῦμε; Νὰ τοῦ ποῦμε ὅτι ἄνθρωπος—ἄς εἶναι καὶ ὁ κοινότερος—ποὺ ἀξιώνει νὰ τὸν ἀκούσωμε πρῶτα καὶ νὰ τὸν πιστέψωμε ὕστερα, δὲν πρέπει «δυοῖν ὀψέοι» (καὶ τὶ «ὀψέοι»—«ἐκ διαμέτρου ἀντίθετες») νὰ τὰ λέει; Πῶς δὲν μπορεῖ δηλαδή, καθηγητὴς—τὸ λέω γιὰ τρίτη φορά—τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας αὐτός, ἄλλοτε νὰ μᾶς μιλάει στὴν ἐθνική μας γλῶσσα (καὶ ὁ θεὸς ξέρει πόσο δὲν τὴ κατέχει οὔτ' αὐτή..) κι' ἄλλωτε στὴν πτωματικὴ καθαρεύουσα; Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ λέγεται, τέτοιος, καθηγητὴς λογοτεχνίας, ποὺ ὁ ἴδιος δὲν πιστεύει στὴ γλῶσσα της; Ἢ νὰ τοῦ ποῦμε ὅτι ἡ «ἔντονος προσπάθεια» ἐκείνη, ποὺ μὲ τὸ φίλο του τὸν κ. Χάρη καὶ ἄλλους εἶχε ἀναλάβει «διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς νέους» καὶ λοιπὰ καὶ λοιπά, δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἐδῶ ταπεινή, ἐκεῖ ἀγράμματη, πιὸ πέρα μωρόδοξη κι' ἀλλοῦ ἀφιλότιμη κίνηση ἐνάντια στὰ πρῶτα πνευματικὰ φτερουγίσματα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας; Μὴν θὰ μᾶς πεῖ ἴσως γιατί; Τὶ καὶ ποιὸ εἶχαν συμφέρο; Μὰ τοὺς τόπαμε τότε. Θὰ τοὺς τὸ ξανατοῦμε στὸ ἄλλο.

Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ ἄλλος. Ὁ κύριος Γ. Θ. Ζώρας.

Δὲ λείπουν, γιὰ νὰ ξαναφιαχτεῖ «τὸ συγκρότημα» παρὰ οἱ ἀξέχαστοι καὶ ἀδιήγητοί μας ἐστέτ τῆς πνευμστικῆς σνομπαρίας, ὁ Χαρη—τομένος μας Χάρης, ὁ...ἀεροκριτικὸς Καραντώνης, ὁ φωτογενὴς Καραγάτσης καὶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι, τῆς Ἀθήνας πνευματικοὶ μπαστουνόβλαχοι, ποὺ δὲν εἶναι τοῦ σημερινοῦ αὐτοῦ ἄρθρου μου.

Γιάννης Σκαρίμπας

(1) Τὴν ἀπάντηση σ' αὐτά, τοῦ τὴν ἔδωσα τότε ἀπ' τὸ δικό μου περιοδικὸ τὰ «Νεοελληνικὰ Σημειώματα.»

(2) Μὲς στὴν Πανεπιστημιακὴν ἀνυποψία του ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἀραδιάζει τὸ μακρόσυρτο τίτλο του κάτω ἀπὸ τὰ «καθαρεύοντα» ἄρθρα του, περνάει τὸ ζήτημα τῆς πν. ἀναγέννησης γιὰ ὑπόθεση συγκαταβατικῆς του βοήθειας—ἕνα εἶδος: λ ά β ε τ ε, φ ά γ ε τ ε!...

Καινούργια Βιβλία

Διον. Βογοπούλου: «**Γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς ἐργαζομένης γυναίκας**» μελέτη· ἀνατύπωσι ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Νέοι Δρόμοι».

Χ. Α. Βασιλειάδη: «**Φοίβος Δέλφης**»—ὁ ἀγρότης ποιητής.

Γιάννη Ρίτσου: «**Δοκιμασία**» ἐλεύθερος στίχος.

«**Δὸν Κιχώτης**» **Θερβάντες** - μετάφρασι Κλ. Καρθαίου.

Ὀσκὰρ Οὐάϊλτ: «**Ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴ φυλακή**» μετάφρασι.

Ἰω. Σακκᾶ: «**Κόρφοι καὶ Κάβοι**» διηγήματα, Ἀθήνα 1944.

Σπ. Παναγιωτοπούλου: «**Νυχτερινὸς Διαβάτης**» ποιήματα. Ἐξαντληθείσης, τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ βιβλίου, τῆς πρώτης του ἐκδόσεως, κυκλοφόρησε, ἀπὸ τὶς 10 τ' Ἀπρίλη, εἰς β' ἔκδοσι.

Ἀστέρη Κοβατζῆ: «**Πρώτη ἄνοιξι**» λυρικὴ πρόζα. Ἔκδοσι τοῦ περιοδικοῦ «Φιλολογικὰ Χρονικά».

Λούλας Σιμιτζῆ: «**Νοσταλγίες**» ποιήματα, Χαλκίδα 1944.

Τὸ Ταχυδρομεῖο μας

«**Πνευματικὴ Πρωτοπορεία Νέων**» Βόλον. Ἡ σύστασι τῆς ὀργανώσεως σας μᾶς γεμίζει χαρὰ κι' εὐχαρίστησι. Ὁλόψυχα εἴμασαε κοντά σας.

Κον Χρ. Μπασοῦκον, Θεολόγον. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνδρομή σας. Γιὰ τὴν καλή σας «**ζητιάνα**» ἐλπίζουμε νὰ βροῦμε λίγο χῶρο. **Κον Γιάννην Σακελλίωνα**, Βόλον. Ὄχι ἐνόχλησι δὲν μᾶς δίνετε· ἄλλ' ἀντιθέτως, ξεχωριστὴ μᾶς κάνετε εὐχαρίστησι μὲ τὴν ὄμορφη, περὶ τέχνης, συζήτησί σας. Στὸ ἑπόμενο φύλλο κάτι δικό σας θὰ μπῇ.

Ἀπὸ ἔλλειψι χώρου ἡ ὑπόλοιπη Ἀλληλογραφία καὶ τὰ Περιοδικὰ στὸ ἑπόμενο.